

Tomaz Salamun

HATOSBÓL A HAJÓBA

Az összes leveled eltépted.
Felperzselted a paradicsomi kertet.
Lót felesége, Ahmed,
apró ajkacskák, Feketék?

Das ist Mercedes Benz.
Jetzt ist zu spät.

Agyagocska az Agyagocskát is
az ingujjból rázta ki, sántitáskor?

Csodálatos a sérves bátyuska, mondja Aška.

A csöbörből az érzéki király előjött.
Mellecskéi egymással hajba kaptak.
Feje egy liftes, fűvel belepett
hatalmas akvamarinnal volt kirakva.

Néha kimegyek a teraszra és kiabálok,
gyerünk, gyerünk, gyerünk, Aška!

Az öröm. hogy látom az érzéki király
akvamarinnal kirakott fejét,
lifttel, fűvel belepve, ez olyan
csodálatos, hogy hányok.

*Arkhi-lokhosszal a Kikládokon
című verseskötetből, 2004*

1941-ben született Zágrábban. Ifjúságát Koperben töltötte. 1965-ben Ljubljanában diplomázott művészettörténetből. Majd ugyanitt a Modern Galériának volt tudományos munkatársa, és oktatott a Képzőművészeti Egyetemen is. Egy ideig általános iskolában angolt tanított, majd szabadúszó művészként élt Ljubljanában, miközben a világ több városában tartott előadásokat.

1970-ben 3 hónapos tanulmányúton vett részt Pizzában. Ez év júliusában a New York-i Modern Művészetek Múzeuma (MOMA) az OHO társulat tagjaként egy hónapos ösztöndíjat biztosított számára. 1971-ben Amerikába hívták meg az Iowai Egyetemre (International Writing Program, 1971/72-es tanév). Rövid ideig doktoranduszként szemináriumot vezetett az összehasonlító irodalomtudományi tanszéken.

Később az amerikai yaddoi művészeti kolóniák meghívására még háromszor járt az USA-ban (1974, 1979, 1986); ezeket a lehetőségeket versírásra fordította. (Legtöbb versét külföldön írta). Az 1986/87-es tanévben Fulbright-ösztöndíjat kapott. Meghívottja volt a New Hampshire állambeli macdowell-i művészeti kolóniának, a Poetry Society of America vendégeként pedig felolvasó turnét tartott az USA déli részén és New Yorkban, ahol 1996 és 1999 között a szlovén konzulátus kulturális attaséja volt.

1963-64 között jelentek meg első versei, melyek forradalmi változást jelentettek a szlovén költészetben. A szlovén modernista költészet kiemelkedő alakja és az elmúlt húsz év számos költőjének mestere, akit napjainkban a világ tíz legbefolyásosabb költője közt tartanak számon Amerikában és másutt a világon, amint ez már több külföldi szaklapban megjelent. Legújabb versesköteteinek nyelvezetét a legtisztább absztrakcióig radikalizálta, ahová talán csak a beavattak képesek követni, a hagyományos költészet kedvelőit pedig elképeszti a már asszociáció útján is alig egybeilleszthető szavak összekapcsolásával.

35. verseskötete az idén jelent meg Arkhi-lokhosszal a Kikládokon címmel. Legalább ugyanennyi idegen nyelvű köteteinek száma. Magyarul 1993-ban Póker címmel jelent meg versválogatás tőle.

STEFANEL ZAKÓ

Arezzóban egy kirakatot bámulok. Ujjaimat az üveghez támasztom. A kávét felfalja az alagút, a diadalkapu apró lámpákkal van tele. A harangtorony a kötől a fűgáig emelkedik, a kötől a fűgáig, s aztán a Badieből való madarakkal köpködsz. Papucskában jártam be őt az utat, a dotto e grasson. Ahol Valter volt a polgármester. Az én vitrinemben egy vaddisznó hever, akit Maurizio lepuffantott. A parasztok csoportokra oszlanak. Alvás közben találtam rá . Most aranykeszeget süt. A kemény hús a tengerben repesztett. Bazilikával vagyok beszórva. Az én campanileom álmodik. Mint egy állat parkolok. Abrupt módon vonszolom a lépcsőkön zsákmányom, Métkát. Betöröm az ajtót és a heverőre vetem őt, hogy fájjon neki, hogy fájjon neki, hogy fájjon neki, míg nem fog úgy hegedülni, mint a szürke lovak. A szürkék a jégen állnak és a napnyugtát nézik és dalolnak.

Onnét című verseskötetből, 2003

CSAK A NAPOT ÉS TÉGED

Közeledj a falhoz.
 Közeledj a köhöz.
 Arcodon csússzál a falon és a kövön.
 A fehér hógolyó a nap hógolyója.
 Egy barát látszik a szemben,
 akit még ma is hiányol.
 Vállunkon hoztuk el az Istent.
 Kettejüknek egyazon magasságban van a sebhelye.
 Isten beragyogja a földet.
 Egyszer még levizelsz engem.

*Arkhilokhosszal a Kikládokon
 című verseskötetből, 2004*

KEDVELSZ

A lélekkel eggyé lennék,
a napot kihörpinteném,
szemecskéid kívánom,
szemecskéid kívánom.

Karjaid s ajkaid
után epedve kívánkozom.
unalmad és undorod is óhajtom,
hisz magadtól távol vagy.

Tagjaidat, melyeket értelmed fel nem foghat,
és nézed őket, mint számos porladó
vaskampót
s szégyenedre van.

Megrettensz, amikor sírok,
hatalmaddal mindent felperzselsz, mint a sivatag,
én pedig kérlek és érintlek örülten
igényled, hogy ajándékkodá legyek.

A gyönyörtől elalélok, tőled,
ez egyáltalán nem háborgat téged,
csak mogorva képeket vágsz és furcsán nézel
s egymagad vagy.

Az idő mértéke, 1987

Kő Pál: Színész